Ο "ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα δρ. 8.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ ὀρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν. Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου Ὁμόνοια), στὶς βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Πλατωνικὴ καλοσύνη — Ἀχτίδες παρηγορίας — Ὁ «Λαός».

ΟΧΙ πιὰ ντροπὴ σὲ κείνους ποὺ ορκιζήσανε καὶ πυδοκροτήσανε καὶ βρίσανε καὶ σοχλοκαρδίψανε τὴν περασμένη Δευτέρα στὸ Πανεπιστήμιο τὴν πρώτη Ἑλληνίδα ὑφηγήτρια κ. Παναγιωτάτου. Οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀνατροφή τους δεῖξανε, τὴ στενοκεφαλιά τους, τὸν ψυχικό τους ραγιαδισμό. Καὶ θἄτανε ἀστεῖο νὰ ζητᾶς κανεὶς ἀπὸ ἀνθρώπους βουτημένους ἴσαμε τὸ λαιμὸ στὴν πρόληψη, νὰ σίξουν ξάφνου τὰ μάτια τους καὶ νὰ προσκυνήσουνε μιὰ προοδευτικὴ ἀπόπειρα

Νά, λοιπὸν ὁ λόγος ποὺ δὲ μᾶς ξάφνιασε καθόλου τὸ ἄπρεπο καὶ χυδαῖο φέρσιμο τῆς φοιτητριᾶς. Μᾶς ξάφνιασε ὅμως κάτι ἄλλο, ἀκόμα πιὸ λυπητερό, πὼς οἱ προοδευτικοὶ νέοι (γιατὶ ἔχει πλῆθος τέτοιους το Πανεπιστήμιο σήμερα) δὲ μιλήσανε καὶ δὲ διαμαρτυρηθήκανε μὲ χέρια καὶ μὲ στόμα καὶ δὲν ἀποστομώσανε τοὺς σκοοδρομικοὺς συναδέρφους τους, σώζοντας ἔτσι μὲ τὴ διαμαρτύρησή τους καὶ τὸ ἠθικό τοῦ Πανεπιστημίου, ποὺ καταϊαπόθηκε ἀκόμα μιὰ φορά.

Δὲ σώνει νἆναι κανεὶς καλὸς πρέπει καὶ νὰν τὸ δείχνει σὲ κάθε περίσταση. Κι ὅταν τὴν καλοσύνη του τὴ φυλάει στὴ μέσα τσέπη τοῦ σουρτούκου του, εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ μὴν τὴν ἔχει. Γιατὶ ἡ «Πλατωνικὴ» καλοσύνη, ἰὰ τὴν ποῦμε, δὲ χρησιμεύει σὲ τίποτα.

*

ΓΕΝΝΑΙΑ καὶ τίμια μίλησε ὅμως ὁ κ. Κυπάρισσος Στέφανος, ὁ Πρύτανης. Καὶ φωτισμένα ὁ κ. Ν Χατζηδάκης ὁ καθηγητής Καὶ γνωστικὰ ὁ κ. Καζάζης,—καὶ δὲν ξέρουμε καὶ ποιοί ἄλλοι καθηγητὲς ἀκόμα

Νά, λοιπὸν ποὺ ἡ κ. Παναγιωτάτου ἔγινε ἀφορμὴ νὰ ξεχυθοῦν κάπιες ἀχτίδες παρηγορίᾶς μεσα ἀπ' αὐτὸ τὸ μεσογρονιάτικο Μοναστήρι, τὸ βουτηγμένο στὸ «κοτάδι καὶ στὴν πρόληψη, ποὺ λέγεται Ἑθνικὸ (καὶ τοῦ ταιριάζει περίφημα ὁ τίτλος) Πανεπιστήμιο.

*

ΕΙΔΑΜΕ μὲ χαρὰ τὸ πρῶτο φύλλο τοῦ Πολίτικου «Λαοῦ». Σεμνὸ καὶ νοικοκυρίστικο φύλλο, γεμάτο ἀπὸ πληροφορίες ποὺ ἐνδιαφέρνουν ὅσους δικούς μας ζοῦνε στὴν Τουρκιά. Γι' αὐτὸ ὅλοι οἱ Τουρκομερίτες πρέπει νὰν τὸν παίρνουν τὸ «Λαό». Ἀπὸ μιὰ ἱστορικὴ μελέτη ποὺ ἀρχίνησε νὰ δημοσιεύει μαθαίνουμε πὼς ὁ Ρήγας ὁ Φερραῖος εἶταν ὁ πρῶτος νεότουρκος καὶ μὲ τὸ δρᾶμα τοῦ Ἀρβανίτη ποιητῆ Σουμᾶ μπέη, τὴ «Μπέσα», μεταφρασμένη ἀπὸ τὰ Τούρκικα, θὰ μποῦμε σιγὰ σιγὰ καὶ στὴν Τούρκικη φιλολογία, ποὺ ἴσαμε σήμερα εἶναι ξένη γιὰ μᾶς.

Ταχτικὸς ἀνταποκριτὴς ἀπὸ ἐδῶ εἶναι ὁ Τίμος Σταθόπουλος καὶ στὴν πρώτη, παραπολὺ ἐξυπνη, ἀνταπόκρισή του μιλάει στοὺς Πολίτες γιὰ τὴ γλώσσα, γιὰ τὸ Σαγιὼρ (ποὺ εἶναι, λέει, ὁ Ἄτλας τῆς Ἑλληνικῆς κωμῳδίας), γιὰ τὴ Μαρίκα Κοτοπούλη καὶ γιὰ τὰ ἠλεχτρικὰ τράμ.

Ὁ «Λαός» γιὰ τὴν ὥρα βγαίνει σὲ ὀχτὼ σελίδες καὶ στὸ σχῆμα τοῦ «Νουμᾶ». Μᾶς λαζει ὅμως πὼς «ἐλπίζει νὰ παρουσιασθῇ γρηγορα μὲ τὴν τελειωτική του δωδεκασέλιδη μορφή». Τὸ καρτεροῦμε μὲ λαχτάρα καὶ μιὰ εὐκὴ ὁλόψυχη τοῦ εἴνουμε, νὰν τονὲ δοῦμε γλήγορα καὶ κανονικό.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΓΩΪΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΓΩΪΣΤΑΣ*)

Μᾶς μένουν ἀκόμα τὰ τελευταῖα ἐπιχειρήματα τοῦ β' μέρους, ἐθνολογικὰ αὐτὰ καὶ βγαλμένα ἀπὸ ταξείδια στὴν Ἰντία, στὴν Κίνα καὶ στὴν Ἀραπιά. Ἐδῶ οἱ ἄνθρωποι ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι χωρισμένοι σὲ ἀφεντάδες καὶ σκλάβους. Ὁ χωρισμὸς αὐτὸς εἶναι μιὰ μορφὴ ἀνισότητος, τὴν ὁποίαν θὰ μποροῦσαμε νὰ ὀνομάσωμε ἑτεροφυλετική. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ κατακτηταὶ καθε ἄλλο παρὰ ἴσοι εἶναι μεταξύ τους, ἔχομε καὶ δεύτερη μορφὴ ἀνισότητος, μεταξὺ τῶν ἀτόμων τῆς ἴδιας φυλῆς, τὴν ὁμοφυλετική. Οἱ δυὸ αὐτὲς μορφὲς τῆς ἀνισότητος καὶ τῆς δουλείας εἶναι ἕνα κοινωνικὸ φαινόμενο, ποὺ ἔπαιξε ἀναμφισβητήτως μεγάλο ρόλο στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμα σὲ μερικὰ μέρη τὴν ἐξέλιξή του. Καὶ ἡ ἐπίδρασις ποὺ εἶχε τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἦτον τόσο μεγάλη ὥστε νὰ ἐξακολουθεῖ καὶ τώρα ἀκόμα νὰ πιστεύεται ὡς κοινωνικὸς νόμος κοντὰ σὲ ὅλες τὶς κοινωνίες ποὺ ὑπάρξαν ἢ ὑπάρχουν τώρα ζωϊκὲς ὅσο καὶ ἀνθρώπινες. Ἡ ὑπερτίμησις αὐτὴ εἶναι ἀποτέλεσμα κακῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ ζητήματος καὶ ἰδίως τῆς γενεαλογίας του, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ μᾶς διδάξῃ ὅτι καὶ ἡ ἔκτασις καὶ ἡ διάρκεια του εἶναι ἀρκετὰ περιωρισμένα, ὥστε νὰ θεωρηθοῦν δίκαια ὡς ἀσήμαντα μέρη τοῦ μεγάλου συνόλου τῆς ὀργανικῆς ἐξελίξεως. Καὶ ἐν πρώτοις κυττάζοντας τὰ κοπάδια καὶ τὶς κοινωνίες τῶν ζώων, βλέπομε ὅτι ἡ μεν ὁμοφυλετικὴ δουλεια εἶναι σχεδὸν ἄγνωστη, ἡ δὲ ἑτεροφυλετικὴ πολὺ λίγο γνωστή. Ἐκτὸς τῶν μυρμηγκιῶν κανενα ἄλλο εἶδος δὲ διατηρεῖ σκλαβους. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τοὺς κοινωνικοὺς ὀργανισμούς, ὅλοι μποροῦν νὰ ὀνομασθοῦν δημοκρατικοί. Ἂν μερικὰ κοπαδια ἔχουν ἀρχηγούς, οἱ ἀρχηγοί αὐτοὶ δὲν εἶναι γιὰ νὰ λένε καὶ νὰ ἀποφασίζουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ὁδηγοῦν καὶ νὰ δείχνουν τὸν κίνδυνο, τὸν ὁποῖον μεγαλυτερη πεῖρα ἢ ἀνωτερη ἀντίληψις τους ἐπιτρέπει νὰ ἀντιλαμβάνωνται καλύτερα. Ἂν ἀπὸ τὴς στὶς ζωϊκὲς κοινωνίες παρατηρεῖ κανεὶς κάποιο εἶδος μορφῆς τῆς δεσποτείας, αὐτὸ δὲ σημαίνει ὅτι ὑπάρχουν ἀπόλυτοι ἄρχοντες καὶ αὐτοκράτορες. Οἱ ἀρχόντες π. χ. δὲ ἔλεγαν ἀπὸ τὴ βασιλεία τους, ὅπως πιστεύουν οἱ πολλοί, ἀλλὰ ἔχουν γιὰ νὰ τοὺς γεννᾶνε, γιατὶ εἶναι ἡ ἀπόλυτη ἀναγκαία ἄλλου τοῦ κράτους. Ἄλλον ἀφορᾷ τὰ δείγματα καταρίζεται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ καὶ εἶναι ἔξοχα ἁπλωμένη χάρις σὲ μιὰ τελειότερη προσαρμογή. Γιατὶ ἡ μέλισσα εἶναι ἕνα ζῶο πολὺ παλαιό, ποὺ ἐμφανίζεται ἀπὸ τὴν Ἰουρασσικὴ ἐποχή, ἀρκετὰ δηλαδὴ ἑκατομμύρια χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχή, στὴν ὁποίαν ἐμφανίζονται τὰ πρῶτα ἀνθρώπινα ἴχνη. Ἡ δουλεία ἄρχισε κυρίως μὲ τὸν ἄνθρωπο, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς προοδευτικῆς ἐξελίξεως τῶν πνευματικῶν του δυνάμεων, τῶν ὁποίων ἡ προσπαθεια εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς διηυθύνθη πρὸς δύο κυρίως ὠφελιμιστικοὺς σκοπούς: πρῶτον τὴν ἀποκαλυψι καὶ κατασκευὴ τεχνικῶν ὀργάνων ποὺ νὰ αὐξάνουν τὴ δύναμη εἴτε κατ' ἐξοχὴν (φυσικὰ μέσα) εἴτε ἐμμέσως (παραγωγικὰ μέσα) καὶ δεύτερον τὴ δημιουργία μύθων ποὺ νὰ ἐξαπατοῦν μὲ ὑποσχέσεις καὶ ἀπειλὲς ἢ νὰ ἐπιβάλλουν τὴ βία μὲ πλαστὰ δικαιώματα καὶ νὰ ἐξασφαλίζουν μιὰ εἰρηνικὴ καὶ ἀνέξοδη καθυποταξι καὶ ἐκμεταλλευσι. Ἡ δεύτερη αὐτὴ δύναμις ἦτον ἡ κυρία

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸν ἀριθ. 319.

τρέλλες τους. Ὅπως ἤρθανε τὰ πράματα κάλλιο νὰ φύγουμε. Ἔβαλες δὰ καὶ σὺ τάγκυλι σου νὰ μὲ φοβήσῃς, μὴ βγαίνῃς τώρα ὄξω τὴν οὐρά σου!

— Πρώτη φορά, βρὲ παιδιά, μαθαίνω πὼς ἔχω κι οὐρά, ἔτσι μὰ τὸν Ἅη Πατατάκιο, τὸ Λουτρακιώτη!

— Θέλησες νὰ φύγουμε, μαμά, κανείς μας δὲ σοῦπε ὄχι, τέλιωσε! Ἀφῆστε τώρα τὰ περίσσια λόγια, τὶς συζήτησες, τίποτα δὲ βγαίνει! — εἶπ' ὁ Γιάννης στὴ μάννα του, στενοχωρημένος, καὶ ροδοκοκκίνησε, σὰ νὰ τὸν ἔπαιρνε λίγ' ὁ θυμός.

— Θαρρῶ πὼς θυμώνεις, παιδί μου! τἀποκρίθηκε κείνη στυλώνοντας πάνω του τὰ μάτια της.

— Δὲ μένει ἄλλο, μουρμούρισ' ὁ Κώστας, παρὰ νἀρχίσετε μπρὸς στὸν κόσμο τὸν καυγά, νὰ γενοῦμε ρεζίλι!

— Ὡς τώρα, θαρρῶ, δὲ σ' ἔχω συνηθισμένο, παιδί μου, μὲ καυγάδες.

Πάνω στὴν ὥρα ἦρθε τσεχάτος κι ὁ μπάρμπα-Σταθης, φέρνοντας τὴν εἴδηση πὼς φάνηκε στὸν Κάβο τὸ βαπόρι. Κάθησε θαρρετὰ κοντὰ στὴν κυρία Σεβαστὴ καὶ τῆς εἶπε ξετσίπωτα μπροστὰ σ' ὅλους, γιὰ νἄχῃ, βέβαια, μαρτύρους.

— Τώρα θέλω κερὰ μ' νὰ τὰ ποῦμε νοικοκυρίστικα, τίμια καὶ ξεκαθαρισμένα. Τ' λόου σου, μαθές, συμπαθᾷς τὸ κορίτσι μ', τὸ ξέρω, κι ὁ γιός κιας ἀπὸ κεῖ τὸ ἴδιο, π' νἄχῃ προκοπή, μὲ τὴν εὐκή μου, κι ὅ,τι πιάσῃ νὰ γίνεται χρυσάφι!

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, κὺρ Στάθη, τοῦπ' ὁ Κώστας μὲ κατεβασμένα μοῦτρα, κάνε μας τὴ χάρη νὰ μᾶς ἀφήσῃς τώρα... Βλέπεις βαπόρι περιμένουμε, δὲν ἔχουμε καιρὸ γιὰ τέτοιες κουβέντες...

— Δὲν μπορῶ νὰ μιλήσω, κὺρ Κώττα μ', δὲν μπορῶ! Μπᾶ! Τί λόγια 'ναι τοῦτα! πάει νὰ μοῦ βαλαντώσ' τὸ κορίτσι στὰ κλάματα!

— Καλά, κὺρ Στάθη, τοῦπε ζερὰ ἡ γριά, τέλιωνε τὴν κουβέντα σου, μόνο μὴ φωνάζῃς...

— Τώρα θὰ σ' πῶ! Δὲν εἶναι μιά, δὲν εἶναι δυὸ πούπες στὸ κορίτσι μ' καὶ στὴ μάννα της πὼς θὰ γενῇ δικό σας, πὼς θὰν τὸ πάρῃς στὴν Ἀθήνα καὶ τὰ τέτοια. Χωριάτες ἀθρῶποι, γιά, εἴμαστε, μὰ κατὰ ντίπ ζᾶ, βουβάλια, δὲν εἴμαστε! Μπαίνουμε στὸ νόημα!

— Βλέπω, κὺρ Στάθη, πὼς δὲ μπῆκες καθόλου στὸ νόημα!

— Αὐτοῦνο γιὰ θέλ' νὰ μοῦ ξηγήσῃς: Λὲς νὰ πάρῃς τὸ κορίτσι μ' κ' ὕστερις φεύγετε στὰ βουβά, σὰ διωγμένι, καὶ μ' τὸ παρατᾶτε, ποὺ πάει νὰ μ' φύγ' τὸ μυαλό!

— Δὲ μοῦ λές, κὺρ Στάθη, σὲ πλήρωσα γιὰ τὶς μέρες ποὺ κάτσαμε σπίτι σας καὶ γιὰ τὴ δούλεψη ποὺ μᾶς κάνατε;

— Μὲ πλήρωσες, πῶς! καὶ μὲ καλοπλήρωσες μάλιστας!

— Ἔ ἄλλο τίποτες δὲν ἔχεις νὰ περιμένῃς ἀπὸ μένα. Εἶπα νὰ πάρω τὸ κορίτσι σου δούλα στὸ σπίτι μου μὰ μετάνοιωσα.

Δούλα εἶπες νὰ τὸ παρῃς, δούλα;

Δούλα, βέβαια, ἀμὲ τί; τί σκέφτηκες; Δὲν τὸ παίρνω ὅμως γιατὶ καὶ μικρὸ εἶναι στὰ χρόνια κι ὄμορφο κι ὁ σκτανᾶς ἔχει πολλὰ πολλάρια. Κοίταξε νὰ παντρέψῃς γλήγορα τὸ κορίτσι σου μὲ κανένα καλὸ παλλικάρι στὸ χωριό σου.

Ὁ καψερὸς ὁ μπάρμπα Σταθης γούρλωσε τὰ μάτια του σὰ χαζὸς κ' ἔδεσε τὴ γλῶσσα, πρώτη φορὰ μπαίνοντας ἀληθινὰ στὸ νόημα. Σαστισμένος, μὲ φαρμακωμένη τὴν καρδιά, τσίστρωσε βιαστικὰ γιὰ τὸ καλύβι του, κουνώντας τὸ χέρι του σὰ νἄβαλε νὰ φοβερίσῃ κάποιο — Ἀχ! μωρὴ γριά, ζεμωλισμένη, μουρμούριτε, πάει νὰ χαντακωθῇ τὸ κορίτσι μ' πανάθεμά σε!

Σ' ὅλη αὐτὴ τὴ φασαρία τοῦ γέρο Σταθη ὁ